

บทที่ 3

วิวัฒนาการวิจัย

ในบทนี้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษา ในด้านนโยบายการจัดการประถมศึกษาโครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษา การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ผู้บริหารประถมศึกษา

ผู้บริหารในสถานศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 11,725 คน

ผู้บริหารนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 277 คน

2. ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด นายอำเภอ และศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 571 คน

3. ครูวิชาการ ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่เป็นครูวิชาการของโรงเรียน จำนวน 11,725 คน

รวมเป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 24,298 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงได้สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

1. นำจังหวัดทั้งหมดตามภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 17 จังหวัด มาสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลาก ร้อยละ 50 ได้ 9 จังหวัด คือ กาฬสินธุ์ นครราชสีมา มุกดาหาร มหาสารคาม เลย ยโสธร สกลนคร สุรินทร์ และหนองคาย

2. นำจำนวนอำเภอใน 9 จังหวัดที่สุ่มได้ จำนวน 116 อำเภอ มาสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างมีระบบ ร้อยละ 50 ได้ 58 อำเภอ

3. นำโรงเรียนใน 58 อำเภอ มาสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างมีระบบร้อยละ 25 ได้ 407 โรงเรียน

ได้กลุ่มตัวอย่างจากประชากร ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด

จังหวัด	อำเภอ		โรงเรียน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
กาฬสินธุ์	14	7	186	47
นครราชสีมา	24	12	375	94
มหาสารคาม	12	6	159	40
ยโสธร	8	4	108	27
เลย	12	6	115	29
สกลนคร	16	8	365	91
สุรินทร์	12	6	148	37
หนองคาย	12	6	116	29
มุกดาหาร	6	3	53	13
รวม	116	58	1,625	407

จะเป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มประชากร ดังนี้

ผู้บริหารการศึกษา

ผู้บริหารในสถานศึกษา

ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน 407 คน

ผู้บริหารนอกสถานศึกษา

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด 9 คน

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด 9 คน

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ 58 คน

ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา

ผู้ว่าราชการจังหวัด 9 คน

ศึกษาธิการจังหวัด 9 คน

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด 9 คน

นายอำเภอ 58 คน

ศึกษาธิการอำเภอ 58 คน

ครูวิชาการ 407 คน

รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,033 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

(Check list) จำนวน 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถาม สำหรับข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการประถมศึกษา ได้แก่ ศึกษาธิการอำเภอ/กิ่งอำเภอ นายอำเภอ ศึกษาธิการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถาม สำหรับครูวิชาการ

แบบสอบถามทั้ง 3 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อความถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพของระบบบริหารการประถมศึกษา
ศึกษามีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาของระบบบริหารการประถมศึกษา
ศึกษามีลักษณะ เป็นแบบเลือกตอบ

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษา แนวคิด แนวปฏิบัติ และวิธีดำเนินการเกี่ยวกับระบบบริหารการประถมศึกษา จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดหลักสำหรับการวิจัย
2. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยอาศัยข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร ตำรา แล้วนำเครื่องมือที่สร้างไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา และความเหมาะสมของสำนวนภาษา
3. นำเครื่องมือที่อาจารย์ปรับปรุง และเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนออาจารย์อีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและสำนวนภาษาอีกครั้งหนึ่ง
4. ปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์อีกครั้ง แล้วจึงจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือของภาควิชา และบัณฑิตวิทยาลัยเสนอไปพร้อมกับแบบสอบถามที่ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1033 ฉบับ โดยทางไปรษณีย์ และรับแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์
2. หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 20 วัน ผู้วิจัยจึงได้ส่งหนังสือทวงถามไปอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 1,033 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 854 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.7 เป็นฉบับสมบูรณ์ที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ 837 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 81.0 รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน

กลุ่มประชากร	ส่งไป	รับคืน		สมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารการศึกษา	483	346	71.6	338	70.0
ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง	143	126	88.1	121	84.6
ครูวิชาการ	407	382	93.9	378	92.9
รวม	1,033	854	82.7	837	81.0

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ หาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย